

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-69)

ULUSLARARASI NEFRET SÖYLEMİYLE MÜCADELE GÜNÜ 18 HAZİRAN 2026

Nefret söylemi nedir?

Nefret söylemi; bir kişi ya da gruba, kim oldukları temelinde yöneltilen, onları hedef alan veya aşağılayıcı/ayırıcı dil kullanan her türlü sözlü, yazılı ya da davranışsal iletişim biçimidir. Birleşmiş Milletler Nefret Söylemi Stratejisi ve Eylem Planı'na göre bu söylem; din, etnik köken, milliyet, ırk, yeti yitimi, yaş, cinsiyet veya diğer kimlik özellikleri temelinde ortaya çıkabilmektedir.¹

Nefret söylemi neden bir sorundur?

Nefret söylemi; insan onurunu, eşitlik hakkını, ayrımcılığa uğramama hakkını, güvenli yaşam hakkını zedelemektedir. Doğrudan hedef alınan bireyin yanı sıra aynı kimlik grubuna ait diğer kişiler de bu söylemlerden etkilenebilmektedir. Bu durum, bireylerin kendilerini toplumdan dışlanmış, tehdit altında ve güvensiz hissetmelerine yol açmaktadır. Nefret söylemi toplum içinde ayrışmaları derinleştirmekte; hedef alınan kişi ve grupların kamusal yaşama katılımını, görünürlüğünü ve sosyal yaşamını olumsuz etkilemektedir. Bu kişiler zamanla seslerini duyurmakta güçlük yaşayabilmekte ve toplumsal yaşamdan dışlanabilmektedir.²

Nefret söylemi; kalıp yargılar oluşturma, damgalama, aşağılayıcı ifadeler kullanma ve belirli grupları tehdit olarak gösterme gibi farklı biçimlerde olabilmektedir. Bu nedenle nefret söylemi, yalnızca bireyler arası iletişimde ortaya çıkan incitici bir ifade biçimi değil; aynı zamanda toplumsal ilişkileri, sosyal uyumu ve insan haklarını etkileyen çok boyutlu bir sorundur.¹

Nefret söyleminin sağlık açısından oluşturduğu sorunlar nelerdir?

Nefret söylemine maruz kalmak ya da nefret söyleminin yaygın olduğu bir ortamda yaşamak, bireylerin ruhsal, sosyal ve fiziksel iyilik halini olumsuz etkileyebilmektedir. Özellikle incinebilir gruplar açısından nefret söylemi, var olan eşitsizlikleri daha da derinleştirebilmektedir. Damgalanma, ayrımcılık ve güvensizlik nedeniyle sağlık hizmetlerine başvurmaktan kaçınma ya da hizmetlere erişimde engellerle karşılaşma; koruyucu sağlık hizmetlerinden yararlanmayı, erken tanı ve tedavi süreçlerini ve süregelen hastalıkların izlenmesini olumsuz etkileyerek sağlık sorunlarının ağırlaşmasına yol açabilmektedir.³

¹[Internet] <https://www.unesco.org/en/countering-hate-speech/need-know> Erişim tarihi: 07.06.2026

²[Internet]<https://www.coe.int/en/web/combating-hate-speech/what-is-hate-speech-and-why-is-it-a-problem->
Erişim tarihi: 07.06.2026

³Nguyen, T. (2024). Merging public health and automated approaches to address online hate speech. *AI and Ethics*, 4(2), 441-450.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-69)

Nefret söylemi ile infodemi arasında nasıl bir ilişki vardır?

İnfodemi; salgınlar ve benzeri kriz dönemlerinde dijital ya da fiziksel ortamlarda yanlış, yanıltıcı veya doğrulanmamış bilgilerin hızla yayılmasıyla ortaya çıkan bilgi bolluğunu ifade eder.⁴ Dezenformasyon yanlış bilginin kasıtlı olarak zarar vermek amacıyla paylaşılmasıdır.⁵ Kriz dönemlerinde belirsizlik, korku ve güvensizlik arttığında, dezenformasyon belirli kişi ya da grupların hedef gösterilmesine zemin hazırlayabilmektedir.⁶ Nefret söylemi de bu bilgi bolluğu ortamında damgalama, ayrımcılık, günah keçisi ilan etme, komplo teorileri ve aşağılayıcı ifadeler aracılığıyla güçlenebilir.

Uluslararası Nefret Söylemiyle Mücadele Günü'nün 2026 yılı teması nedir?

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, nefret söyleminin Dünya genelinde hızla yayılmasına ilişkin artan kaygılar nedeniyle Temmuz 2021'de aldığı kararla 18 Haziran tarihini "**Uluslararası Nefret Söylemiyle Mücadele Günü**" olarak ilan etmiştir.⁷

Günün amacı; ayrımcılık, yabancı düşmanlığı ve nefret söylemiyle mücadele konusunda farkındalığı artırmak, hükümetler, uluslararası kuruluşlar, sivil toplum, medya, eğitimciler, gençler ve bireyler dâhil tüm paydaşları nefret söylemini tanıma, önleme ve bu söyleme karşı etkili stratejiler geliştirme konusunda harekete geçirmektir.⁷

Uluslararası Nefret Söylemiyle Mücadele Günü'nün 2026 yılındaki teması "**Nefret Söylemi ve Yapay Zekâ**" olarak belirlenmiştir. Bu tema, dijital teknolojilerin ve yapay zekâ uygulamalarının nefret söyleminin yayılması, görünürlüğü ve etkileri üzerindeki rolüne dikkat çekmektedir. Bu kapsamda Hindistan'da UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) tarafından gerçekleştirilecek etkinlikte konu, "**Yapay Zekâ Çağında Toplumsal Cinsiyete Dayalı Nefret Söylemiyle Mücadele**" başlığı altında ele alınacaktır. Etkinlikte şiir, hikâye anlatımı, aktif katılım sağlanan sanat çalışmaları, panel tartışması gibi, kapsayıcılık, ifade özgürlüğü ve insan hakları temelli yaklaşımlar vurgulanacaktır.⁸

Şekil 1. Birleşmiş Milletler tarafından kullanılan görsel⁷

⁴[İnternet] https://www.who.int/health-topics/infodemic#tab=tab_1 Erişim tarihi: 08.06.2026

⁵Aslan D, Aralık 2022, Halk Sağlığı Bakış Açısıyla İnfodemi Yönetimi, Hipokrat Yayıncılık, Ankara s 10

⁶[İnternet]<https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/disinformation-and-public-health> Erişim tarihi: 09.06.2026

⁷[İnternet] <https://www.un.org/en/observances/countering-hate-speech> Erişim tarihi: 12.06.2026

⁸[İnternet] <https://mgiep.unesco.org/article/countering-hate-speech> Erişim tarihi: 12.06.2026